

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Dsic. VII. Romana nominationis. An cessionarius societatis officii mutare possit personam, sub cujus vitæ periculo illa currere debeat, ac exercere talem nominandi seu mutandi facultatem socio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

ubi talis scriptura deducitur in concursu creditoris vel alterius habentis publicum instrumentum, ac ad effectum anterioritatis ita ut tota vis sit in tempore, de quo principaliter disputetur, & ubi scriptura est ipsius debitoris, de quo probabiliter suspicari potest, quod indigens pecuniis, pro eis habendis ita curet fraudare creditores, quibus premitur; Secus autem in aliis materiis indifferentibus, ut non semel habetur *sub tit. de credito*, & clarè probat lectura ipsiusmet textus, qui duas in proposito constituit partes, ut latius advertitur in *Romana donationis de Casis sub titul. de feud. disc. 94.* ubi de materia dicti *text. in l. scripturas.* Maxime quia scriptura non est debitoris vel alterius interessati, sed duorum tertiorum probatæ fidei, nullum proprium interesse habentium, nam licet societates sub eorum nominibus cantarent, nihilominus illarum commodum pertinebat ad Fabium, undè propterea ita cessabat omnis difficultas.

Accedente quoque continuata solutione fructuum, quæ ubi sola, & de per se non sufficeret, satis tamen attendenda venit pro adminiculo veritatis dictæ scripturæ, ex regula, quod *nemo presumat jactare suum*, ideoque solutiones regulariter præsumuntur factæ ex causâ debita, ut in *Romana pecuniaria 18. Junii 1646. & 7. Junii 1647. coram Corrado*, quarum secunda est *decis. 74. par. 10. rec.* utrobique in fine, & pluries habetur præsertim *sub titul. de Cambiis & sub altero de Usuris.*

Præterea ubi etiã sola continuata exactio fructuum adesset, illa ad effectum hujusmodi ratificationis sufficere videtur juxta *decis. 300. Millini*, cum qua pertransit *Zacch. hoc tract. num. 397.* ac pertransire videtur Curia in praxi; Multò magis ubi concurrat etiam scriptura, ut quoque concurrebat in *tract. decis. Millini*; Neque huic tacitæ ratificationi ex fructuum exactione resultanti, adversantur ea, quæ de exclusione consensu taciti & præsumpti ratione subjectæ materiæ habentur in *Romana pro Casare Columna infra disc. 9.* quoniam difficultas hæc intrat, ubi agitur de mutatione periculi vitæ, seu de nominatione personæ, vel ad alios similes effectus, in quibus adesse possit fraus ex parte creditoris ita effugere volentis periculum, ut insinuat in *eadem decis. Millini num. 6.* & deducitur in *dicto alio disc. 9.* quæ ratio in præsentem non intrabat.

ROMANA
NOMINATIONIS
PRO
PETRO FRANGIO
CUM N.

*Casus disputatus coram A.C. incertus
est exitus.*

An cessionarius societatis officii mutare possit personam, sub cujus vitæ periculo illa currere debeat, ac exercere talem

nominandi seu mutandi facultatem socio cedenti attributam; Et de materia dissolutionis societatis, quando illa sequi dicatur per mortem cedentis, vel per mortem cessionarii.

S V M M A R I U M.

- 1 **C**asus controversa.
- 2 Societas solvitur per mortem cedentis non cessionarii.
- 3 Cessionarius dicitur procurator cedentis in rem propriam, & facere potest omnia quæ per procuratorem geri possunt.
- 4 An ad mutationem periculi vitæ requiratur mandatum speciale.
- 5 An societas possit cedi socio invito.
- 6 Casus in quo attendatur persona cessionarii, sed rejicitur.
- 7 In feudis non attenditur simulatio.

D I S C. VII.

Nita Societate inter Frangii auctorem & officialem, pro quo N. colligans bonam fidem recognoverat, cum facultate creditorum attributa nominandi seu immutandi aliam personam, sub cujus vitæ periculo societas currere deberet, Cum creditor prædictus hanc societatem cessisset Frangio, hic adimpleta formula præscripta per reformationem Pauli V. personam mutavit; Sequuta verò deinde morte dicti primi cedentis, prætereunda cepit debitor locum factum esse lucro, ex recepta propositione, quod societas dissolvi dicitur, & de consequenti etiam lucrum fieri per mortem cedentis, non autem cessionarii, cum in illo substantiata remaneat, ac duret societas, cujus solum commodum tranfire dicitur in cessionarium, ut decisum fuit per *Rotam de annis 1563. & 1564. apud Farin. conf. 15. n. 90. & 91. Zacch. hoc tract. num. 270. Boccac. eodem num. 181. decis. 367. par. 4. rec. tom. 2.* ac ita passim recipit usus.

Non impugnando scribens in contrarium propositionem prædictam, dicebam quod sicut ipse cedens, in quo societas est substantiata dictam sibi attributam facultatem immutandi periculum vitæ poterat exercere per procuratorem, ita ejusdem cedentis nomine id facere potuit cessionarius tanquam illius procurator in rem & utilitatem propriam, qualis in omnibus dicitur cessionarius habilis ad exercendum omnia, quæ exerceri possunt per cedentem, exceptis iis, quæ sunt merè personalia, & alteri demandari non possunt *ad text. in l. emptor. Cod. de hered. vel action. vendit.* ubi omnes, de quibus *Surd. conf. 22. numer. 16. Cappell. lar. decis. 16. num. 4. Rota decis. 30. num. 4. & 106. numer. 3. par. 5. rec. plenè Olea de cessione tit. 1. quest. 2. num. 37. cum sequen.* Quicquid enim sit, an ad hujusmodi actum sufficiat mandatum generale cum libera &c. ut volunt *Felic. de societate cap. 35. numer. 22. & Zacch. eodem numer. 435.* Vel requiratur speciale, ut incidenter ac sine auctoritate dicit *Ridolph. in ejus praxi*, adhuc in cessionario dicitur adesse mandatum speciale ex deducis per *Oleam ubi supra.*

Hinc

Hinc propterea dicebam non intrare quaestio-
nem per alios hinc inde scribentes excitatam, an
societas posset alteri cedi invito socio, de qualitate
idem *Olea tit. 3. quest. 5.* quoniam huiusmodi qua-
estio intrat ad effectum inspiciendi, an cessionarius
per cessionem fiat socius, ita ut societas substantietur
in eius persona, quae ad effectum dissolutionis
vel lucri attendi debeat necne, ad quem effectum
requiritur formalis novatio iuxta terminos *text. in
l. 4. ff. de novationibus* ex deductis per *Oleam ubi su-
pra*; In praesenti autem, firma remanente sub-
stantia societatis in cedente, punctus erat, An ces-
sionarius exercere poterit illam facultatem, quam
dicti cedentis simplex mandatarius & procurator
ad exercitium deducere potuisset, cum nulla urgere
videretur ratio prohibitiva, ut id quod fieri potest
per procuratorem voluntarium, fieri non possit
per cessionarium, qui mandatum magis efficax ha-
bere dicitur, atque ita credo fuisse iudicatum.

In eisdem terminis, dissolutionis societatis per
mortem credentis vel cessionarii in eodem Tribu-
nali A.C. disputavi in *una Romana pro Com. Mare-
scotto*; Cum enim hic requisitus esset ad dandas
pecunias ad societatem officii cuidam officiali ad
aliud munus pestea translatum, congruum autem re-
putaret non contrahere per se ipsum, supposuit
personam cuiusdam ejus famuli, seu confidentiarii,
ad cuius favorem societas inita fuit, qui immediatè
recognoscendo bonam fidem, declaravit se nudum
habere nomen, totumque commodum & incom-
modum esse dicti Comitum. Cum autem post se-
quutam dicti fiduciarii mortem, absque eo quod
aliquid morivaretur, plures anni decurrissent, hinc
orta est controversia super fructibus à praedictae
mortis tempore citrà decursis, An scilicet non so-
lati deberentur, vel soluti tanquam indebiti essent
in sortem imputandi; Et debitor, pro quo iudex
pronunciavit, fundabat ejus intentionem in regula,
de qua supra, quod societas dissolvi dicitur per mor-
tem cedentis, non autem cessionarii, ex eisdem de-
cisionibus & auctoritatibus allegatis.

Ego verò scribens pro creditore, dicebam non
esse in casu cedentis & cessionarii, cum verè ab ini-
tio Comes praedictus fuerit creditor, atque contra-
ctus initus de ejus pecunia sub simulato nomine
alterius ad *text. in l. quamvis, & l. multum interest,*
C. si quis alteri vel sibi cum concord. per Baratt. decis.
733 & in his terminis posita simulationis probatio-
ne, admitti videtur *decis. 367. par. 4. rec. tom. 2.* Pon-
tissimè quia dabatur multa adminicula, quod deb-
itor esset dictae simulationis conficius; Verùm
reflectendo ad veritatem, credebam, ut parti ab
initio insinuavi, hoc fundamentum esse parum tu-
tum, undè propterea iusta visa est determinatio,
quoniam posito etiam, ut debitor sciret sociera-
tem contrahi de pecunia alterius & ad ejus com-
modum, hoc tamen non tollit ipsum factum, quod
eo ita volente societatis substantia in altera persona
resideret, ex illis, quae habemus in simili ponderata
etiam per *Rotam d. decis. 367* de officiis vel locis mon-
tium vacabilibus, quae per aliquem de propria pec-
unia cum reservatione liberae dispositionis emun-
tur in faciem & sub nomine alterius, quoniam
Principi vel alteri venditori bene id innotescit, sed
hoc non tollit, quin substantia officii, tam ad
effectum vacationis quam alios in altera persona
resideret, quamvis commoditas ac omnimoda dis-
positio esset alterius, qui conqueri non potest,
dum poterat actum agere directè cum se ipso, &
tamen ita voluit.

Card. de Lucae de Censibus. Pars III.

Ideoque ad instar eorum, quae habentur in
feudis, cum quorum regulis huiusmodi jura rectè
metienda veniunt, intrare non videtur *Rubrica &
titulus, plus valere quod agitur quam quod simulatè
concupitur* ex deductis per *Marin. resol. 38. lib. 2.* &
Rotam in Rossanen. decimarum coram Bichio impress.
apud eundem Gregeit. decis. 109. par. 9. recent. &
saepius in sua materia *sub tit. de feud.*

CAMERINEN.

SOCIETATIS OFFICII

PRO

JOANNE & ANTONIO MARIA
DE BROILIS

CUM

ANSALDO CASTELLANO, &
JOSEPHO CERESIA.

*Casus disputatus coram A. C. & puto re-
solutus pro Broilis.*

An societas officii contrahi possit per eum
qui non est officii titularis, sed fructuum
& emolumentorum reservatarius; Et
quid è converso, an contrahi possit per
Titularem, ubi alter est fructuum &
emolumentorum reservatarius.

Et an idem reservatarius qui societatem
contraxit praestando nudum nomen in
gratiam alterius qui pecuniam recepit,
ac bonam fidem recognovit, possit ex
cessione creditoris effici creditor, ita ut
ad ejus commodum continuet & duret
societas.

SUMMARYM.

- 1 *Acti series.*
- 2 **F** *An societas officii contrahi possit per eum
qui est officii reservatarius.*
- 3 *Et an per Titularem, ubi adest reservatarius.*
- 4 *An officialis possit effici creditor societatis in
praesudicium recognoscentis bonam fidem.*

DISC. VIII.

Atinus Broilus emit officium
Notariatus causarum civilium
Terrae Montechii sub nomine ac
in faciem Joannis ejus filii, cum
reservatione decreti super libera
& omnimoda dispositione, tam
fructuum quam pretii ejusdem officii in forma, undè
propterea juxta consuetam observantiam, quamvis
officium sub nomine dicti Joannis cantaret, Atta-
men ipse Latinus officialis personam & partes, tam
in perceptione emolumentorum, quam in omnibus
gererat, atque ipse quamdam societatem super dicto
officio inivit cum Pompeo Virgilio sub accessione
Ansaldi Castellani & Josephi Ceresiae, qui verè dictas
pecu-